

OECD *Multilingual Summaries* Government at a Glance 2013

Summary in Estonian

Lugege tervet raamatut: 10.1787/gov_glance-2013-en

Valitsemine kiirpilgul 2013

Eestikeelne kokkuvõte

Finants- ja majanduskriis ning nende tagajärjed on sundinud paljude OECD liikmesriikide valitsusi rakendama oma riikide rahanduse tervise taastamiseks ellu struktuurse kohandamise kavasid. Usaldus valitsuse vastu on aga oluliselt vähenenud, kuna riigi vahendite piiratuse tõttu on olnud raske täita kodanike ootusi. Aastail 2007–2012 vähenes usaldus riikide valitsuste vastu keskmiselt 45%-lt 40%-le, mistõttu riigiasutuste jaoks oli raske koondada tuge vajalikeks reformideks.

Vaja on uut lähenemisviisi avalikule haldusele, kui soovitakse, et valitsused täidaks kodanike ootusi kasutada olevate piiratud vahenditega. Lähenemisviisi keskmes peaks olema strateegiline suutlikkus, tugevad institutsioonid, mõjusad vahendid ja protsessid ning selged, mõõdetavad tulemid. „Valitsus kiirpilgul 2013” esitab näidikud, millest ilmneb OECD liikmesriikide edusammude ulatus selle strateegilise riigi arendamise suunas.

Põhileiud

- **Jätkuvad riikide rahandusega seotud raskused, finantstervise taastamiseks tehtud märkimisväärsete jõupingutuste kiuste.** OECD on koostanud prognoosid primaarsete alusbilansside paranemise kohta, mis oleks vajalikud bruto riigivõla vähendamiseks 60%-ni SKT-st 2030. aastaks. Keskeltläbi on OECD liikmesriikides võrreldes 2012. aasta eelarvepositsiooniga vaja potentsiaalse SKT suurenemist ligikaudu 3%. Mitmes OECD liikmesriigis aga jätkub riigivõla ja SKT vahelise suhtarvu tõus – keskmiselt ületasid 2011. aastal valitsussektori kulud tulusid. Osaliselt tingisid seda majanduse elavdamise pakettide maksumus ja kriisist põhjustatud tulude paigalseis ning vananemisega seotud kulutuste suurenemine.
- **Liikmesriikides on võetud kasutusele uusi eelarvetavasid ning arendatud uusi avaliku halduse institutsioone.** Muutused ülemaailmses majanduspoliitikas, mis olid vajalikud, kuna olemasolevad mehhanismid osutasid eelarvedistsipliini säilitamisel mõjutuks, ajendavad liikmesriike kohandama praegusi vahendeid ning rakendama ellu uusi strateegiaid. Näiteks on 97%-l OECD liikmesriikides praegu rakendunud eelarve-eeskirjad ja eeskirjade keskmine arv liikmesriigi kohta on suurenenud. Aastail 2009–2013 asutas kaheksa liikmesriiki iseseisvad eelarveasutused (Independent Fiscal Institutions) eelarvedistsipliini edendamiseks, majandusteabe loomiseks ning selle tagamiseks, et ressursse eraldatakse sinna, kus nad on kõige kasulikumad.
- **Avaliku sektori tööhõive tase jääb pikemas perspektiivis stabiilseks.** Üldine tööhõive valitsussektoris jäi aastail 2001–2011 suhteliselt muutumatuks, moodustades pisut alla 16% kogutööjõust. See näitaja on suhteliselt väike, võrreldes valitsussektori keskmiste kulutustega, mis moodustasid 2011. aastal 45,4% SKT-st, näidates allhankimise olulist. Ehkki mitmes OECD liikmesriigis kuulutati eelarvekonsolideerimiskavade raames välja töölevõtmise külmutamine ja tööhõive vähendamine, on pikas perspektiivis avaliku sektori tööhõive vähendamist raske jätkata, kuna kodanike vajadused järjest kasvavad.
- **Avaliku sektori soolise lõhe ületamiseks on vaja täiendavaid mehhanisme.** Valitsused on rakendanud erinevaid meetmeid võrdsete võimaluste tagamiseks nais- ja meessoost töötajatele, nt töölevõtu- ning edutamissihptide kehtestamine ja lisaks ka meetmed töö- ning eraelu tasakaalu soodustamiseks. Andmetest aga ilmneb, et naised moodustavad enam kui 50% (teatud juhtudel peaaegu 90%) sekretäridest, ent on kaugelt vähem esindatud kõrgema astme ametikohtadel. Selliseid erinevusi korrigeerivate meetmete hulka kuulub nt sooküsimusi arvesse võttev eelarvestamine (GRB), millega lisatakse eelarvetsükli kõikidesse etappidesse sooline aspekt. Eesmärk on vältida „soopimedat kulutamist” ja muuta riiklikud programmid mõjusamaks, selgitades välja ebaproportsionaalsed tagajärjed, mis on kulueraldistel soolisest aspektist. Siiski on võetud GRB kasutusele vähem kui pooltes OECD liikmesriikides.
- **Liikmesriikides kasutatakse riigihankeid strateegilisemalt.** Paljudes OECD liikmesriikides kasutatakse mahusäästude saavutamiseks uuenduslikke hankevahendeid (nt kasutatakse 94% puhul raamlepinguid), kujundades ümber sisseostmiskavade funktsioone, koondades sisseostmist ja võttes hankeprotsessis kasutusele IKT-d (pakkumismenetlusteks kasutatakse 97% puhul riiklikku e-hangete süsteemi). Lisaks kasutavad paljud OECD liikmed riigihankepoliitikat mitte ainult kulutustele vastava tulu saavutamiseks, vaid ka muude poliitikaeesmärkide teostamiseks, nt innovatsioon, jätkusuutlik majanduskasv (73% puhul soodustatakse rohelisi hankeid), VKE-d (70% puhul soodustatakse VKE-de kasutamist) ja võrdsed tingimused juurdepääsuks majandusvõimalustele.
- **Otsustajate varade ja erahuvide avalikustamine on jätkuvalt oluline vahend huvide konfliktide ärahoidmiseks.** Peaaegu kõikides riikides nõutakse otsustajatelt varade ning tuluallikate avalikustamist. Siiski on eelneva ametikäigu ja kohustuste avalikustamine kohustuslik vaid vähestes riikides.
- **Avatud valitsusandmete (OGD) olulisus juhtimisvahendina on kasvuteel.** Pisut üle pooltel OECD liikmesriikidest on riiklik strateegia OGD pakkumiseks kodanikele; 16%-l on selles valdkonnas olemas eraldi strateegiad konkreetsete asjaomaste ministriumide jaoks ja 28%-l on nii riikliku kui ka regionaalse-kohaliku tasandi strateegiad. Ainult 4%-l liikmesriikidest ei ole mingeid OGD strateegiaid... OGD puhul on esmatähtsad läbipaistvus ja avatus, erasektori ettevõtluse mahu suurenemine ja uute ettevõtete loomine. Lisaks mõistetakse liikmesriikides hästi OGD potentsiaali teenuste osutamise parandamisel, ehkki selle potentsiaalne mõju kodanike kaasatusele avalikesse aruteludesse ja otsustamisprotsessi ei näi olevat esmatähtis.
- **Kodanikel on avalike teenuste suhtes, mida nad kasutavad, suurem usaldus kui riigi valitsuse abstraktse mõiste suhtes.** Hoolimata vähenevast usaldusest „valitsuse” suhtes

teatavad kodanikud, et on rahul teenustega, mida valitsused pakuvad. Näiteks teatas keskel läbi 72%, et usaldavad kohalikke politseid. Peaaegu sama protsent arvas end olevat rahul kvaliteetse tervishoiu kättesaadavusega ning 66% olid rahul oma linna või piirkonna haridussüsteemi ja koolidega. Ülemaailmse finants- ja majanduskriisi ajal ning vahetult pärast seda jäi rahulolu tase suures osas sarnaseks.

- **OECD liikmesriikide valitsused pööravad üha suuremat tähelepanu kvaliteetsete avalike hüvede ning teenuste osutamisele kõige erinevamatele kodanike rühmadele.** Paljudes riikides on kehtestamisel teenuste osutamise tulemuslikkuse standardid ning juurutatakse mehhanisme kodanike tagasiside mõõtmiseks ja integreerimiseks protsessi. Esimest korda võrdleb „Valitsus kiirpilgul” teenuste kvaliteedi nelja mõõdet – taskukohasust, reageerimisvõimet, usaldusväarsust ja kodanike rahulolu – mitte ainult riikide, vaid ka peamiste avalike teenuste vahel nagu haridus, tervishoid, õigus ja maksuhaldus.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Need väljaanded on saadaval OECD internetipoest aadressil www.oecd.org/bookshop

Täiendavate andmete saamiseks pöörduge OECD Õiguste ja tõlgete üksuse poole avalike suhete direktoraadis aadressil

rights@oecd.org või faksinumbri: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

õiguste ja tõlgete üksus: www.oecd.org/rights

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2013), *Government at a Glance 2013*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2013-en